

Metodika výpočtu bilance příjmů a výdajů souvisejících s válečnými uprchlíky z Ukrajiny

Bilance nákladů a výnosů sestává ze dvou částí. S výpočtem obou z nich se můžete seznámit níže.

Metodika výpočtu výdajů na ukrajinské uprchlíky ze státního rozpočtu

Výdaje týkající se válečných uprchlíků z Ukrajiny zahrnují veškeré náklady vynaložené českým státem (s výjimkou informací evidovaných v režimu utajení Důvěrné). Zahrnuty jsou **kompletní výdaje státního rozpočtu ze všech kapitol** tak, jak se sbíhají u Ministerstva financí. To zpracovává kvartálně přehled všech výdajů (dříve to bylo dokonce měsíčně).

V bilanci tedy figurují výdaje na nouzové ubytování, humanitární dávku, náklady na školství či úhradu pojistného, ale i na podporu zaměstnanosti, dotací na projekty, platy relevantních zaměstnanců, krizovou telefonickou pomoc, léky nebo humanitární pomoc poskytovanou na území Ukrajiny, až např. po odminování ukrajinských venkovských oblastí a revitalizace zemědělské plochy.

Metodika výpočtu přínosu ukrajinských uprchlíků do státního rozpočtu

Výběr pojistného + daní z příjmu fyzických osob

Pojistné

Údaje za roky 2022 a 2023 jsou zpracované od ČSSZ na základě dat z Evidenčních listů důchodového pojištění (dále též ELDP). Jedná se tedy o konkrétní, tzv. „**tvrdá**“ **administrativní data**. Tyto položky zároveň tvoří **dominantní část příjmů**. Sice není možné vyčlenit pouze ty pojištěnce, kteří jsou ukrainejší uprchlíci, protože údaj o tom, kdo je osoba s dočasnou ochranou, ČSSZ nemá, ale tuto množinu osob modelují pomocí kombinace proměnné občanství (pouze ukrajinské) a začátku evidence v ELDP (až po 24. 2. 2022, kdy začala válka, do té doby ne). Pro roky 2022 a 2023 za tyto osoby známe úhrn jejich vyměřovacích základů za celý rok a průměrný měsíční vyměřovací základ (beroucí v potaz délku pojistného vztahu a úhrn vyměřovacího základu každého z těchto zaměstnanců). Z úhrnu vyměřovacích základů (dále též VZ) bylo dopočítáno odvozené sociální a zdravotní pojistné (2022 – 3,8 mld. Kč, 2023 – 9 mld. Kč). Pro roky 2022 a 2023 tvořilo sociální pojistné placené zaměstnancem a zaměstnavatelem 31,3 % z úhrnného VZ, zdravotní pojistné za zaměstnance a zaměstnavatele tvořilo 13,5 % z úhrnného VZ. V roce 2022 činilo sociální pojistné 2,7 mld. Kč a zdravotní pojistné 1,1 mld. Kč. V roce 2023 šlo o částky 6,3 mld. Kč za sociální pojistné a 2,7 mld. Kč za zdravotní pojistné.

Pro rok 2024 jsou údaje domodelované a to tak, že na základě predikce růstu mezd v roce 2024 od Ministerstva financí (meziroční nárůst o 6,9 %) byl navýšen průměrný vyměřovací základ (dále též VZ) z roku 2023. Dále byla vytvořena namodelovaná proměnná pro rok 2023: kolik osob by muselo každý měsíc v roce pracovat za průměrný VZ, aby se součet jejich VZ na konci roku rovnal úhrnu VZ, který jsme obdrželi od ČSSZ (spočítáno jako „úhrn VZ / průměrný VZ / 12“). Tato hodnotu byla pro rok 2024 navýšena stejným způsobem, jako se zvýšil průměrný počet informačních karet zaměstnanců mezi rokem 2023 a 1. pololetím roku 2024 (nárůst o 11,6 %). Nakonec bylo obráceným způsobem pomocí těchto proměnných (průměrný VZ * domodelovaný počet pracovníků * 12) dopočítáno, jaký by měl být úhrn VZ pro rok 2024 který byl posléze poměrově krácen tak, aby odpovídal sledovanému období (např. 1. pololetí 2024, první 3 čtvrtletí 2024, atd.)

Daň z příjmu fyzických osob

ČSSZ pro rok 2023 poskytla také decilové rozložení průměrného vyměřovacího základu (VZ). Na základě těchto hodnot bylo dopočteno, od kterého decilu již budou pracovníci po uplatnění slevy na poplatníka platit daň z příjmu. Jiná daňová zvýhodnění, než sleva na poplatníka nebyla zahrnuta, protože lze předpokládat, že naprostá většina ukrajinských uprchlíků se bude řadit mezi daňové nerezidenty ČR a nemají na ně tedy nárok. Nejvyšších 7 decilů by již alespoň v nějaké míře mělo daň platit – je spočítána jako klasická sazba DPFO – tedy 15 % z průměrného VZ daného decilu, od čehož bylo odečteno 2 570 Kč jako sleva na poplatníka. Dále byl využitý výše namodelovaný počet pracovníků pro každý měsíc, ze kterého byl dopočítán odvozený počet pracovníků v jednom decilu. Touto desetinou zaměstnanců byly pak vynásobeny odhadované výše daní z příjmu pro jednotlivé mzdové decily a částky za decily byly nakonec sečteny dohromady. Pro roky 2022 a 2024 toto decilové rozložení příjmů není k dispozici, proto bylo použito rozložení za rok 2023, kde byly částky poníženy či navýšeny spočítanými koeficienty podle toho, jak uprchlíkům průběžně rostly průměrné VZ. Pro rok 2022 byly částky vynásobeny koeficientem 0,917 (což je podíl mezi VZ uprchlíků v roce 2022 a 2023), pro rok 2024 byly vynásobeny koeficientem 1,069 (což je predikce růstu mezd pro rok 2024 od Ministerstva financí).

DPH

Daň z přidané hodnoty je počítána na základě dat ČSÚ dle spotřebních výdajů českých domácností – konkrétně výdajů nejchudších 20 % domácností – tedy velmi konzervativně. U nich byly sledovány průměrné spotřební výdaje na 1 domácnost a ke každé položce ve spotřebním koši byly přiřazeny odpovídající sazby DPH. Vynásobením výdajů za jednotlivé položky odpovídající sazbou DPH byly namodelovány částky, které tyto domácnosti odvedly v rámci platby DPH. Podrobnosti k datům o spotřebních výdajích najdete na [Spotřební výdaje domácností - 2023 | Produkty \(gov.cz\)](#) v tabulce 3b.

Do výpočtu vstupuje **předpokládaný počet uprchlíků**. Vzhledem k tomu, že ne zcela všichni uprchlíci, kteří mají v ČR udělenou dočasnou ochranu se v republice zdržují dlouhodobě, tento počet přiměřeně korigujeme – tedy ponížujeme, aby výpočet byl přesnější. Předpokládaný počet uprchlíků je vypočítaný pro každý měsíc samostatně a to na úrovni 95 až 80 % z celkového počtu osob s udělenou dočasnou ochranou (více těsně po přeregistraci (začínáme na 95 %), méně před přeregistrací (postupně klesá k 80 %) + zároveň počet korigujeme i po zářijové aktualizaci registrovaných uprchlíků, kdy si jich část nevyzvedne vízový štítek a data jsou opět přesnější; přeregistrace byla zatím vždy na konci března).

Dopočítáváme také meziměsíční inflaci u jednotlivých položek spotřebního koše.

Spotřební daně

Spotřební daň je zahrnována za minerální oleje (benzín, nafta) a za tabák a alkohol.

Ze zveřejněných údajů Ministerstvem financí ČR o tom, kolik peněz stát vybral na konkrétních spotřebních daních (za rok 2023 je zpráva zde: [Zpráva o činnosti Finanční správy České republiky a Celní správy České republiky za rok 2023 | Ministerstvo financí ČR](#)), je vypočtena průměrná spotřební daň na dospělého občana ČR (nepočítáme tedy např. daň za alkohol u dětí). Tato průměrná spotřební daň je pronásobena počtem dospělých uprchlíků (počet reálně pobývajících uprchlíků odhadujeme opět pro každý měsíc v rozmezí mezi 95 a 80 % – více těsně po přeregistraci, méně před přeregistrací;

přeregistrace byla zatím vždy na konci března; podrobnosti uvedeny u výpočtu DPH) a tím, jakým podílem se u DPH podílela opět skupina nejchudších 20 % českých domácností (dle dat ČSÚ, viz výše).

Výnosy ze spotřebních daní celkem do celkového modelu příjmů vstupují částkou 1 miliardy korun za 3. kvartál 2024, přičemž zhruba polovinu této částky představují daně za minerální oleje (benzin, nafta).

Daň z příjmu právnických osob

Příjmy z této daně vychází z modelu příjmů zpracovaného pro vládu konzultační společností McKinsey v roce 2023. Do výpočtu vstupují tyto proměnné:

- Průměrná měsíční HPH skrz sektory
- Průměrná mzda
- Průměrná mzda ukrajinských uprchlíků (vychází z dat ČSSZ)
- Poměr korporátní daně na HPH
- Podíl zaměstnanců ve veřejném sektoru

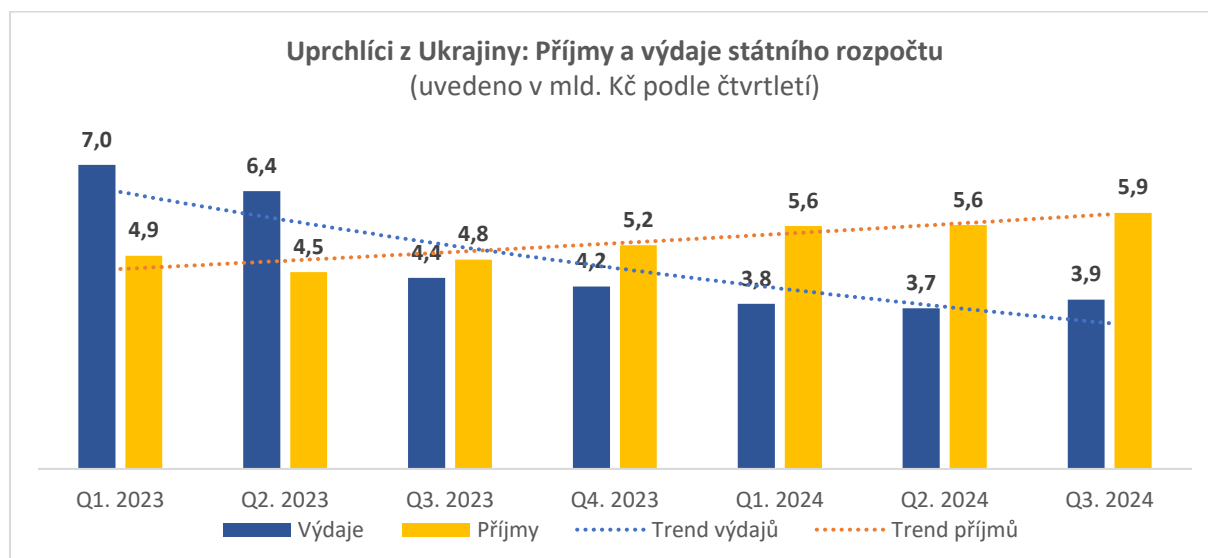
Výsledek do celkového modelu příjmů vstupuje částkou 0,2 mld. Kč za 3. kvartál 2024.

Energetické daně

Tato daň je počítána od roku 2023. Z toho, co stát vybral na energetických daních (opět vycházíme z dat Ministerstva financí ČR), byla vypočtena průměrná energetická daň na dospělého občana ČR, ta je vynásobena počtem dospělých uprchlíků s dočasnou ochranou a ponížena stejným poměrem jako u DPH tak, aby to odpovídalo nejchudším 20 % českých domácností. Výsledek do celkového modelu příjmů vstupuje zcela marginální částkou, jedná se o 0,003 mld. Kč za 3. kvartál 2024.

Aktuální výsledky

V tuto chvíli je aktuální bilance následující. **Zásadní je sledování trendu.** Ten je klíčový a podtrhuje významnost zapojení ukrajinských uprchlíků do českého trhu práce, ale i do života obecně. Trend jasně ukazuje pokles výdajů a růst příjmů. Ve 3. kvartálu je patrný drobný nárůst výdajů, protože již zobrazuje navýšení humanitární dávky pro zranitelné uprchlíky, ale ještě se neprojeví výrazné omezení nouzového ubytování.

Výnosy za jednotlivé roky

Typ příjmu / daně	2022	2023	2024 (1-3Q)	Celé období
Pojistné (sociální + zdravotní + DPFO)	4,130	9,880	9,180	23,190
DPH	4,000	5,260	4,380	13,640
Spotřební daně (všechny)	2,650	3,660	3,000	9,310
DPPO (daň z příjmu právnických osob)	0,330	0,600	0,560	1,490
energetické daně (od roku 2023)		0,012	0,006	0,019
Celkem	11,110	19,412	17,126	47,649

Verze k 20. 11. 2024, zpracoval O198